

15. VENEVERE MÄLUMÄNGUSARI

V mäng

13. veebruar 2024

1. See taim pärineb Vahemere piirkonnast ja kuulub sarikaliste sugukonda. Antiikajal oli ta algul dekoratiivtaim, kuid kogus kiiresti populaarsust nii kulinaarias kui ka taimeravis ja oma valitsemisajal andis Karl Suur lausa ametliku korralduse selle taime kasvatuse edendamiseks. Tolleaegsetel kuninglikel pidusöömingutel pakuti ülesöömise järelnähtude leevendamiseks selle taime värsked oksid. Poetess Sappho ei olevat suutnud oma värse luua, ilma et oleks selle taime lõhna sisse hinganud. Saksamaal sidusid pruudid seda õnnetoova taimena lausa pruudikimpu. Täna saab seemnepoest järgmisi sorte: Mammoth, Common, Lena, Dukat ... Mis taim?

2. Kui Palamusel filmiti tulevast kultusfilmi "Kevade", pidid mitu kuud kohapeal elanud kooliealised osatäitjad õppima kohalikus koolis. Kuid selleks tuli režissöör Arvo Kruusemendil saada Haridusministeeriumilt üks eriluba. Nõukogude ajal ei tohtinud poisid koolis selliselt välja näha! Millist luba selleks vaja oli?

3. Kes on see noormees, kes 1994. aastal TÜ üliõpilasesinduse juhiks saades ennast järgnevalt tutvustas: „Olen sündinud 20. aprillil 1974. Tallinnas ning õppinud 13. ja 42. keskkoolis teatriõpetuse ja saksa keele süvaõppega klassides. 1992. aastast olen sotsiaalteaduskonna üliõpilane /.../Nüüd tulevad valikkursused ja saab spetsialiseeruda. Mina eelistaksin politoloogiat.“

4. Sindis avas kalevivabriku direktor Joseph Wulff 9. märtsil 1892. aastal supikooli. See oli Pärnumaal esimene ja tegutseb siiani – olles sellega Eestimaa vanim järjepidevalt tegutsev omalaadne asutus. Tänapäeval on see asutus pea kõikides suuremates asulates, kuid mitte selle nime all. Mis nime all meie supikooli teame?

5. Nii mõnigi tänapäeva riietuses nähtav dekoratiivne detail on algselt kasutusele võetud täiesti praktilistel põhjustel. Nii võtsid prantsuse meremehed oma peade kaitseks madalates laevaruumides kasutusele midagi, mida tänapäeval jätkuval igal talvel tänavatel näeme, kuid millel enam praktilist eesmärki pole. Millega kaitsesid meremehed oma pead?

15. VENEVERE MÄLUMÄNGUSARI

V mäng

13. veebruar 2024

6. Küsitavat spordiala mängitakse 60x35 m suurusel väljakul. Mängu pikkuseks on kaks 13 minutist poolaega. Korraga on kummalgi võistkonnal väljakul kuus mängijat. Mängu mõtlesid välja soomlased Hyrynsalmel Kainuus eelmise sajandi lõpupoole. Soome esimesed meistrivõistlused peeti 1998. aastal. Osalejad ise peavad seda kõige kurnavamaks sportmänguks maailmas. Selle mängu "tavavariant" oli Hiinas tuntud juba 3.-2. sajandil e. Kr ja muutus populaarseks ka 19. sajandil Briti saartel. Need mängud on väga sarnased, kuid küsitava mängu teeb eriliseks just väljak ise, millest tuleneb ka mängu nimetus. Mis spordiala?

7. Hariliku pliiatsi südamiku valmistamiseks segatakse kokku pasta, mis koosneb kolmest komponendist. Nimetage need. 3 õiget – 2 punkti, 2 õiget –1 punkt.

8. Pildil olev mees sündis 1853. Zundertis ja suri 1890. Auvers-Sur-Oise's. Temast on säilinud vaid kaks fotot, aga maalitud portreesid on teada pea viiskümmend – mõnedel neist on ta kujutatud ka tema enda tekitatud füüsilise eripäraga. Kes on fotol?

9. Nagu me teame taastab Läti vaikselt kohustuslikku ajateenistust. Alustuseks plaaniti teenistusse võtta 500 noormeest, aga kuna vabatahtlikest sai kokku vaid natuke üle kolmesaja, siis oli vaja n.ö sundkorras mehi juurde leida. Kuidas otsustati, kes ülejäänud kutseealistest noormeestest teenistusse peab tulema?

10. Roger Moore, kes on tuntud ka kui üks James Bondi kehastajatest (koguni seitse filmi), põdes haigust nimega hoplofoobia, mis tema eespool mainitud rolliga kuidagi kokku ei lähe. Hirm tulenes õnnetusest lapsepõlves, mille põhjustas ta vend. Mida hoplofoobia tähendab?

15. VENEVERE MÄLUMÄNGUSARI

V mäng

13. veebruar 2024

11. Andrus Ansip moodustas oma esimese valitsuse 13.aprillil 2005. Mis nimega hakati seda Ansipi moodustatud koalitsiooni kutsuma? Nimi tulenes Tallinna vanalinnas asuvast restoranist, kus kokkulepe sõlmiti. Näteks USA-s peab olema möödunud neli tundi selle toiduaine söömisest enne kui tohib bussi astuda.

12. Mis nime kannab see Põhja-Euroopa vanim töötav puidust tuletorn?

13. Palju on räägitud erinevatest haigustest mille eurooplased Ameerikasse viisid aga sealt toodi ka vastu eurooplastele seni tundmatuid tõbesid. Küsitava haiguse esimene suurem epideemia puhkes 1495. aastal Napolis ja oli jätkuvaks tõsiseks terviseohuks kuni penitsiliini kasutuselevõtmiseni 1940-ndatel. Veel tänapäevalgi nakatub WHO andmetel umbes 12 miljonit inimest aastas. Haigus on väga pikaajaline ja muudab lõpuks inimese välimust. Eesti keeles on seda muuhulgas nimetatud kuritõbi, pahatõbi, himutõbi. Haiguse kandjateks on arvatud paljude teiste hulgas ka Al Capone'i, Leninit, Benito Mussolinit. Mis haigus?

14. Küsime riiki mille vappi näete pildil? Riigi pindala on 75 417 km ja elanikke on 4,3 miljonit. Tegemist on omapärase majandusega riigiga – üle kolme protsendi riigi majanduse kogutoodangust annab üks rajatis ja vaatamata riigi väiksusele on sõidab selle lipu all tohtu hulk laevu.

15. Prantsuse kirjanik Gay de Maupassant (1850-1893) einestas sageli Eiffeli torni alla rajatud restoranis, aga mitte sellepärast, et seal oleks väga hea toit olnud, vaid ... Miks kirjanik just selles restoranis käis? Samal põhjusel on seda restorani eelistanud veel nii mõnigi tuntud prantslane.

15. VENEVERE MÄLUMÄNGUSARI

V mäng

13. veebruar 2024

16. Ennustuste kohaselt algab see sellel aastal Fukuokas 21. märtsil, Kyotos ja Tokyos 23. märtsil, Sapporos aga alles 2. mail. Mis on see „see“?

17. Millise autasu said 2. augustil 1919 Vabariigi Valitsuse otsusega USA sõjaväelased John Charles Groom, Ernest Joseph Dawley, Ray Rivington Powers, John C. Miller, John Thors, A. E. Franklin ja Andrew August Granstedt Eesti riigi ülesehitamisel avaldatud aineliste ja moraalsete toetuste eest? Esimese eestlasena sai selle Johan Laidoner 23.2.1920. Vabariigi Valitsuse otsusega (selle kinnituseks väljastati diplom, mis oli küll järjekorra numbriga 2).

18. Kes on pildil? Suurematele mälumängusõpradele peaks ta küll tuttav ette tulema.

19. Tuntud maalikunstnik ja leiutaja Leonardo da Vinci suri Prantsusmaal Amboise'is Clos Luce'i lossis 1519. aastal. Tema viimase tahte kohaselt saatis tema kirstu 60... Veneveres neid kohanud ei ole, kuid suurlinnades näeb neid kahjuks kindlasti. Kes olid saatjad?

20. On üsna üldteada fakt, et Kersti Merilaas oli pseudonüüm ja et kirjaniku kodanikunimi oli Eugenia Moorberg. Kuid lisaks Merilaasile kasutas ta ka üht teist nime, mis kattub nii ees- kui ka perekonnanime osas ühe fiktiivse kirjandustegelase nimega. Tegemist on tõenäoliselt ühe kõige tuntuma poja kujuga Eesti kirjanduses, ekraanidele on jõudnud isegi tema nime kandev film. Mis nimi ühendab poetessi ja tegelast?

15. VENEVERE MÄLUMÄNGUSARI

V mäng

13. veebruar 2024

21. Vormsi rootsi murrakus on selle pilli nimetus „talharpa”, mis võiks tõlkes olla „jõhvipill”. Tõenäoliselt on pill pärit Briti saartelt, kust ta levis Rootsi kaudu Soome ja Eestisse. Mis nime kannab see pill Eestis?

22. Pildil olev noor sportlane on täna poliitik. Kes on see Riigikogu liige?

23. 4. aprillil 1812. aastal lõpetas Tartu ülikooli juures tegutseva kooli esimene lend: Elisabeth Meisner Riiast, Johanna Brennicke Pihkvast, Carolina Wirghorst ja Anna Downick Valgast. Nüüd saab seda ametit õppida Tallinna või Tartu Tervishoiu Kõrgkoolis. Tallinnas oli linna ... ametis hiljemalt 1530. aastast ja seejärel ehk isegi järjepidevalt kuni 1. jaanuarini 1913. Venevere mälumänguski on vähemalt kaks selle eriala tunnistusega inimest osalenud. Mis eriala spetsialistidega on tegemist, see sobib ka punktiirile?

24. Täna 64 aastat tagasi toimus tollal Prantsusmaale kuulunud Sahara kõrbe osas midagi, mille prantslased olid nimetanud Gerbaise Bleue'ks. Selle tulemusena sai Prantsusmaast USA, Nõukogude Liidu ja Suurbritannia järel neljas riik ühes olulises nimekirjas. Praeguseks kuulub sellesse nimekirja juba veidi rohkem riike kuid siiski väga selge vähemus maailma riikidest. Mis seal kõrbes toimus?

25. Küsitava linna asutasid umbes 534. e.Kr etruskid. Linnas asuv, 11. sajandil rajatud ülikool, on Euroopa vanim. 12. sajandil nägi linn välja nagu alloleval maalil – kõik tahtsid näidata oma rikkust ja ehitasid torne. Tänapäevaks on neist säilinud ainult kaks Asinelli ja Garisenda. Linna kutsutakse punaseks nii sealsete katsete kui ka selle tõttu, et aastatel 1945-1999 olid võimul kommunistid ning aastast 2004. tänaseni nende järeltulijad – vasakpoolsed. Mis linn?

15. VENEVERE MÄLUMÄNGUSARI

V mäng

13. veebruar 2024

26. Herman Kruusenberg sündis 1898 Väike-Maarja vallas Ärina külas ja suri 1970. aastal sealsamas. Kaitses Eesti au 1920.a. Antwerpeni olümpial kreeka-rooma maadluses ja sai 10. koha ning oli kolmekordne Eesti meister. Tema tütar Maie oli tuntud nukunäitleja koos abikaasaga ning nende perekonnanimega tunneme mitut põlvkonda näitlejaid. Mis perekonnanime nad kannavad?

27. Linnahalli üks arhitekt Raine Karp kirjeldas, et projekteerimisel anti neile erakordselt vabad käed ja otsesest lähteülesannet ei olnud. "Taheti lihtsalt 6000 kohaga saali, mida saab kasutada ka ...". 1980. aasta olümpiamängudeks sai Linnahall valmis ja suurde saali paigaldati 6000 plastmassist. Aasta hiljem valmis ka 3000 vaatajakohaga ... Mis oli lähteülesanne, mida pidi Linnahallis kindlasti teha saama?

28. Kes on pildil?

29. Afrikaani keeles on selle nimi aapstert (ahvisaba), taani keeles gnabela (elevandi lont), soome keeles kissanhäntä (kassi saba) või miuku-mauku (näu-näu), slovaki keeles zavináč (rullmops). Eesti keeles pole sellele mingit toredat nime leitud. Üsna paljud meist kasutavad seda peaaegu igapäevaselt ja kuigi nimed on suures osas seotud loomariigiga pole sellel loomadega mingit pistmist. Mis?

30. Piibli järgi olid Aadamal ja Eeval kolm poega. Palun nimetage nad kõik (nagu ikka saab 2 õige eest ühe punkti)

15. VENEVERE MÄLUMÄNGUSARI
V mäng

13. veebruar 2024

VASTUSED

1. Till	Eerik
2. Luba poistel kanda pikki juukseid	Eerik
3. Urmas Paet	Kristel
4. Lasteaed	Eerik
5. Müsitutt/pompom	Kristel
6. Soojalgpall	Kaarel
7. Vesi, savi ja grafiit	Kaarel
8. Vincent van Gogh	Kristel
9. Kutsealused loositi	Kristel
10. Hirm tulirelvade ees, kardab pauku	Eerik
11. Küüslaugukoalitsioon	Kaarel
12. Suurupi alumine tuletorn	Kaarel
13. Süüfilis	Kristel
14. Panama	Kristel
15. Vähestest kohtadest, kuhu ei paistnud Eiffeli torn	Eerik
16. Sakura ehk kirsside õitsemine	Kristel
17. Vabaduse Risti kavalerid, (nr 1 Verdun'i linn 05.08 1919)	Eerik
18. Britt Kõrsmäe (Eesti mäng)	Kaarel
19. Kerjused	Eerik
20. Indrek Paas	Kristel
21. Hiiu kannel	Kaarel
22. Anastassia Kovalenko-Kõlvart (pildil 24)	Eerik
23. Ämmaemand	Eerik
24. Tuumakatsetus, Prantsusmaast sai tuumariik	Kristel
25. Bologna	Kaarel
26. Toompere	Eerik
27. Jäähoki mängimiseks	Eerik
28. Kaupo Heinma alates 15.01.2024 Tallinna Loomaaia direktor	Kaarel
29. @	Kristel
30. Kain, Abel, Sett	Kristel